

LIIKENNEVALIOKUNNAN MIETINTÖ 25/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi ajoneuvoliikennerekisteristä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä lokakuuta 2002 lähettänyt liikennevaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ajoneuvoliikennerekisteristä (HE 171/2002 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti hallintovaliokunta on antanut asiasta lausunnon (HaVL 40/2002 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- apulaisosastopäällikkö Reino Lampinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Leena Vettenranta, oikeusministeriö
- yksikönjohtaja Ilkka Turunen, Väestörekisterikeskus
- yksikön päällikkö Matti Luopa, Ajoneuvohallintokeskus
- ylitarkastaja Lauri Vuorivirta, Tietosuojavaltuutetun toimisto
- toiminnanjohtaja Matti Ojala, Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- sisäasiainministeriö
- Patentti- ja rekisterihallitus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ajoneuvoliikennerekisteristä. Lailla korvattaisiin vuodelta 1989 oleva tieliikenteen tietojärjestelmästä annettu laki. Esityksellä saatettaisiin tieliikenteen viranomaisrekisteriä koskeva lainsäädäntö nykyistä paremmin vastaamaan rekisterinpidolle ja tietojen asianmukaiselle käytölle asetettuja vaatimuksia. Lisäksi laki saatettaisiin nykyistä paremmin vastaamaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain periaatteita. Esityksessä otettaisiin huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetussa Eu-

roopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä säädetyt velvoitteet sekä perustuslain säännös, jonka mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Esityksessä otetaan huomioon rekisterinpitäjälle eli Ajoneuvohallintokeskukselle tulevat rekisterinpitoon liittyvät uudet tehtävät. Sähköinen asiointi mahdollistettaisiin.

Esityksessä luovuttaisiin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesta tietojärjestelmän jakamisesta osarekistereihin. Henkilötietojen sääntelyn tarkkarajaisuusvaatimus sekä muut henkilötietojen käsittelyä koskevat edellytykset

toteutettaisiin tieto- ja tietoryhmäkohtaisella tarkalla sääntelyllä. Rekisterin käyttötarkoitus ja rekisteriin talletettavat tiedot määriteltäisiin nykyistä tarkemmin. Laissa säädettäisiin arkaluonteisten tietojen tallettamisesta ja luovuttamisesta. Muutoinkin yhtenäistettäisiin ja ajanmukaistettaisiin tietojen luovutusta koskevia säännöksiä. Henkilön oikeus osoitetietojensa luovuttamisen kieltämiseen laajennettaisiin koskemaan kaikkea osoitepalvelua. Tietojen rekisteristä poistamista koskevia säännöksiä täydennettäisiin. Ajokorttitietojen käyttöä vapautettaisiin

siten, että tieto henkilön ajokorttiluokasta ja sen mukaisen ajo-oikeuden myöntämispäivästä tulisi yksittäisluovutuksena mahdolliseksi.

Rekisterin tietojen käsittelyssä sovellettaisiin täydentävästi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietolakia, jos ehdotetussa laissa ei toisin säädettäisi. Tietojen luovuttamisesta säädettäisiin ehdotetussa laissa tyhjentävästi.

Laki on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan vuoden 2004 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen pohjalta muotoillun lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutos-ehdotuksin.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ajoneuvoliikennerekisteristä, jolla on tarkoitus saattaa tieliikenteen viranomaisrekisteriä koskeva lainsäädäntö nykyistä paremmin vastaamaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain periaatteita. Laissa luovuttaisiin nykyisestä osarekisterikohtaisesta sääntelytavasta ja henkilötietojen käsittelyä koskevat edellytykset toteutettaisiin tieto- ja tietoryhmäkohtaisella sääntelyllä.

Antamassaan lausunnossa oikeusministeriö ei ole pitänyt lainvalmistelutapaa onnistuneena eikä henkilötietojen käsittelyn keskeisiin periaatteisiin kuuluvan käyttötarkoitussidonnaisuuden vaatimuksia vastaavana. Hallituksen esityksessä ehdotetuista säännöksistä ei käy selville, minkälaisia tietoja henkilöistä rekisteriin talletetaan. Lakiehdotuksessa henkilötietojen suojan sääntelyn tarkkuustaso muuttuisi nykyiseen lakiin verrattuna erityisesti sen vuoksi, että laissa ei enää osoitettaisi rekisteriin kuuluvia, käyttötarkoitukseltaan erilaisia osarekistereitä. Oikeusministeriön lausunnossa korostettiin edel-

leen, että lakiehdotuksen tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä ei voida pitää selkeinä ja niiden suhde muuhun lainsäädäntöön, erityisesti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999; jäljempänä julkisuuslaki), on epäselvä.

Hallintovaliokunta on lausunnossaan katsonut, että hallituksen esityksen lakiehdotuksen systematiikka ei ehkä ole kaikkein selkein ja että muunkinlaiset vaihtoehdot ovat mahdollisia. Edelleen hallintovaliokunta on esittänyt selkeyttävää mallia yleisille säännöksille ja lausunnossa mainittujen salassa pidettävien ja arkaluonteisten tietojen luovuttamista koskevien puutteiden korjaamista kokoamalla määräykset salassa pidettävistä tiedoista ja niiden luovuttamisesta tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimukset täyttävään yhteen pykälään.

Hallituksen esityksen lakiehdotus jakaantuu neljään lukuun (yleiset säännökset, rekisterin tiedot, tietolähteet ja tietojen luovuttaminen, erinäiset säännökset). Säännösten sijoittaminen ei ole täysin onnistunut. Niinpä esimerkiksi rekisterin käyttöä Ajoneuvohallintokeskuksessa koskeva 12 § on sijoitettu lakiehdotuksen tietolähteitä ja tietojen luovuttamista koskevaan lukuun ja rekisterin tietojen laatua koskevat säännökset (19—21 §) 4 luvun erinäisiin säännöksiin. Tietolähteitä ja tietojen luovuttamista koskevien säännösten sijoittamisesta samaan lukuun aiheu-

tuu ongelmia, etenkin kun on tarve säätää myös rekisteritietojen julkisuudesta.

Yllä olevista syistä valiokunta ehdottaakin lain systematiikkaa muutettavan siten, että siinä olisi kuusi lukua (yleiset säännökset, rekisterin tietosisältö, rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeudet, tietojen julkisuus ja niiden luovuttaminen, erinäiset säännökset ja voimaantulo- ja siirtymäsäännökset). Tämä muuttaa myös ehdotetun lain pykäläjaottelua.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1§. Ajoneuvoliikennerekisteri ja sen käyttötarkoitus. Yleisten säännösten selkeyttämiseksi hallintovaliokunnan lausunnossa on esitetty, että 1 §:ssä säädettäisiin ajoneuvoliikennerekisteristä ja sen käyttötarkoituksesta.

Valiokunta ehdottaa 1 momenttiin rekisterin käyttötarkoitusta määrittelevää säännöstä, joka on hallituksen esityksen 3 §:ssä. Asiantuntijakuulemisessa valiokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että se, mikä on henkilörekisterin varsinainen käyttötarkoitus, vaikuttaa siihen, mikä on rekisterin laillinen sisältö. Yleisenä sääntönä on, että rekisteriin saa tallettaa vain sen käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja. Valiokunnan huomiota onkin kiinnitetty siihen, että EU:n henkilötietodirektiivin, EN:n tietosuojasopimuksen sekä perustuslain henkilötietojen suojaa koskevan 10 §:n 1 momentin mukaan henkilörekisterin ja sen tietojen käyttötarkoitus on keskeinen henkilötietojen suojan konkreettista ulottuvuutta määrittelevä periaate. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ajoneuvoliikennerekisterin varsinaisena käyttötarkoituksena on liikenneturvallisuuden parantaminen, tieliikenteen aiheuttamien ympäristöhaittojen vähentäminen sekä tieliikenteen verotustehtävien ja autokiinnityksen hoitaminen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa nämä tehtävät mainittaviksi pykälän 1 momentissa rekisterin varsinaisena käyttötarkoituksena. Valiokunta korostaa, että ajoneuvoliikenteen tietopalvelua ei voi pitää rekis-

terin varsinaisena käyttötarkoituksena yllä mainitussa mielessä.

Ajoneuvohallintokeskus ehdotetaan määriteltäväksi 1 momentissa rekisterin pitäjäksi.

Pykälän 2 momentti vastaa hallituksen esityksen 2 §:ää, jossa esitetään säädettäväksi niistä kohteista ja seikoista, joista rekisteriä pidetään.

Pykälän 3 momenttiin esitetään otettavaksi hallituksen esityksen 12 §:n säännös, joka sitoo ajoneuvoliikennerekisterin toissijaiset käyttötarkoitukset Ajoneuvohallintokeskuksen tehtäviin. Ajoneuvohallintokeskuksesta annetun lain (1592/1995) 1 §:n mukaan Ajoneuvohallintokeskuksen tarkoituksena on edistää liikenneturvallisuutta ja tieliikenteen tietopalvelua sekä vähentää ajoneuvojen aiheuttamia ympäristöhaittoja. Näistä liikenneturvallisuuden edistäminen ja ajoneuvojen aiheuttamien ympäristöhaittojen vähentäminen mainitaan rekisterin varsinaisina käyttötarkoituksina, kun sen sijaan tieliikenteen tietopalvelu on rekisterin toissijainen käyttötarkoitus.

Asiantuntijakuulemisessa ja hallintovaliokunnan lausunnossa on esitetty hallituksen esityksen 3 §:n 2 momentin säännöksen poistamista, koska on katsottu, että rekisterin käyttötarkoituksen määrittäminen kattamaan kaikkia niitä tilanteita, joissa rekisterin tietoja voidaan käyttää, on omiaan hämärtämään rekisterin varsinaisen käyttötarkoituksen määrittelyn merkitystä henkilötietojen suojassa. Tämän vuoksi valiokunta ei ehdota hallituksen esityksen 3 §:n 2 momentin ottamista nyt käsiteltävään lakiehdotukseen.

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain suhteesta muuhun lainsäädäntöön. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 1 §:n 2 momenttia. Valiokunta ehdottaa hallintovaliokunnan lausunnon mukaisesti, että ajoneuvoliikennerekisterilaki olisi erityislaki, joka sisältäisi säännökset tietojen käsittelystä ajoneuvoliikennerekisterissä. Tällöin laki hallituksen esityksen mukaisesti syrjäyttäisi erityislakina rekisteröintitilanteessa henkilötietolain ja julkisuuslain, joita sovellettaisiin kuitenkin

yleislakeina siltä osin kuin ehdotetussa laissa ei toisin säädetä.

Hallintovaliokunnan lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että hallituksen esityksen lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentin mukaan lakia ei sovellettaisi rekisteristä poistettuihin arkistoon siirrettyihin tietoihin. Näiltä osin perusteluissa on viitattu henkilötietolakiin (523/1999) sekä arkistolakiin (831/1994). Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun säännöksen seurauksena ne tiedot, joiden salassapidosta olisi erityissäännökset ehdotetussa laissa, tulisivat julkisiksi niiltä osin kuin vastavaa säännöstä ei sisälly julkisuuslakiin. Tämän vuoksi valiokunta ei ehdota hallituksen esityksen 1 §:n 3 momentin ottamista nyt käsiteltävään lakiehdotukseen.

2 luku. Rekisterin tietosisältö

3 §. Rekisteröidy. Hallintovaliokunnan lausunnon mukaisesti valiokunta esittää 3 §:ään säännöstä niistä luonnollisista henkilöistä ja oikeushenkilöistä, joista rekisteriin saa tallettaa tietojen. Pykälän 1 momentti vastaa hallituksen esityksen 5 §:n 1, 5 ja 7 kohtaa sekä 7 §:ää ja 2 momentti vastaa hallituksen esityksen 5 §:n 2, 3, 4 ja 6 kohtaa. Valiokunta ehdottaa 2 momentin 2 kohtaan hallituksen esityksen mukaisesti mainintaa maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta ja 2 momentin luetteloon hallintovaliokunnan lausunnon mukaisesti lisäystä henkilöauton ammattiajoluovasta ja liikenneopettajaluovasta, joista rekisteri nykyisinkin sisältää tiedot.

4 §. Rekisteriin talletettavat perustiedot. Pykälän 1 kohta vastaa hallituksen esityksen 6 §:ää ja 2 kohta 7 §:ää. Pykälä sisältää säännökset niistä perustiedoista, jotka voidaan tallettaa luonnollisista henkilöistä sekä oikeushenkilöistä.

5 §. Luonnollisista henkilöistä talletettavat muut tiedot. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 6 §:n 2 momenttia, jossa on säännös niistä seikoista, jotka edellä mainittujen lisäksi voidaan tallettaa rekisteriin. Valiokunta ehdottaa hallintovalio-

kunnan esityksen mukaisesti lisättäväksi luetteloon maininnan henkilöauton ammattiajoluovasta ja liikenneopettajaluovasta myöntämisestä. Lisäystä vastaa valiokunnan 3 §:ään tekemää ehdotusta.

Hallintovaliokunta on kiinnittänyt huomiota henkilötietolaissa säädettyyn tietosisältöä koskevaan tarpeellisuusvaatimukseen, ja tämän vuoksi valiokunta ehdottaa tarpeellisuusvaatimuksen mainitsemista säännöksen muotoiluun. Tarpeellisuusvaatimuksen mainitsemista puoltaa myös se, että tietosisällöstä on pykälän 2 momentin mukaan tarkoitus säätää yksityiskohdaisemmin asetuksella. Asetuksen antamisessa ei siten olisi kysymys henkilötietolaista poikkeavasta tietosisällön sääntelystä, mikä edellyttäisikin perustuslain 10 §:n 1 momentin huomioon ottaen lain tasoista säätelyä.

6 §. Arkaluonteisten tietojen tallettaminen. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 8 §:ää.

7 §. Rekisteriin talletettavat muut tiedot. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 9 §:ää.

8 §. Rekisteritietojen korjaaminen. Valiokunta ehdottaa pykälää rekisteritietojen korjaamisesta 2 lukuun, joka koskee rekisterin tietosisältöä. Pykälän 1 momentti vastaa hallituksen esityksen 19 §:ää ja 2 momentti vastaa hallituksen esityksen 20 §:n 3 momenttia.

9 §. Henkilötietojen poistaminen rekisteristä. Valiokunta ehdottaa henkilötietojen poistamista koskevaa pykälää lain 2 lukuun, joka käsittelee rekisterin tietosisältöä. Pykälän 1 momentti vastaa hallituksen esityksen 20 §:n 1 momenttia siten, että hallituksen esityksen 3 ja 4 kohdat on yhdistetty 1 momentin 3 kohdaksi. Pykälän 2 momentti vastaa hallituksen esityksen 20 §:n 2 momenttia.

10 §. Ajoneuvoon liittyvien henkilötietojen poistaminen. Valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen 21 §:n säännöksen siirtämistä rekisterin tietosisältöä koskevaan lain 2 lukuun.

3 luku. Rekisterin pitäjän tiedonsaantioikeudet

Hallintovaliokunta on lausunnossaan todennut, että hallituksen esityksen lakiehdotuksen 3 luku kattaa sekä rekisterin tietolähteet että tietojen luovuttamisen rekisteristä. Se on edelleen katsonut, että sääntelyä voisi selkeyttää erottamalla nämä kaksi eri toimintoa eri lukuihin. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaakin, että 3 luku koskisi rekisterin pitäjän tiedonsaantioikeuksia ja että siinä säädettäisiin rekisterin pitäjän oikeudesta tietojen saantiin sekä viranomaisilta että muilta kuin viranomaisilta. Valiokunta ehdottaa edelleen, että tietojen julkisuudesta ja niiden luovuttamisesta säädettäisiin erikseen lain 4 luvussa.

11 §. Oikeus tietojensaantiin viranomaisilta. Pykälän 1 momentti on 2 kohdan pykäläviittaus-ta lukuun ottamatta kuten hallituksen esityksen 10 §:n 1 momentti.

Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen 10 §:n 2 momentin mukaan tiedot toimitetaan rekisteriin siten kuin asianomaisen tietojen luovuttajan kanssa sovitaan. Perustuslakivaliokunnan mukaan (ks. PeVL 12/2002 vp, s. 5/I) mahdollisuudesta luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla on säädettävä lailla. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 2 momenttiin nimenomaista säännöstä, jonka mukaan tiedot toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

12 §. Oikeus tietojen saantiin muilta kuin viranomaisilta. Valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen 11 §:n 1 momentin säännöstä pykälän 1 momentiksi.

Koska perustuslakivaliokunnan mukaan lailla säätämisen vaatimus koskee myös mahdollisuutta luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla, valiokunta ehdottaa nimenomaista säännöstä 2 momenttiin siitä, että tiedot toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

4 luku. Tietojen julkisuus ja niiden luovuttaminen

13 §. Tietojen luovuttamisen yleiset edellytykset. 4 luvun ensimmäisessä pykälässä säädettäisiin tietojen luovuttamisen yleisistä edellytyksistä. Valiokunnan ehdottaman 13 §:n pohjana on hallituksen esityksen 13 §. Valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen 13 §:n 1 momenttia, tosin muutettuna, pykälän 1 momentiksi ja 13 §:n 4 momenttia pykälän 2 momentiksi.

Hallintovaliokunta on pitänyt 13 §:n 1 ja 2 momenttia lainsäädäntöön jo sisältyvinä tai muutoin tarpeettomina. Valiokunta ehdottaakin hallituksen esityksen 13 §:n 1 momentin kahden viimeisen virkkeen poistamista. Valiokunta katsoo kuitenkin aiheelliseksi ottaa pykälään säännöksen siitä, että rekisterinpitäjä päättää tietojen luovuttamisesta. Henkilötietorekisterin osalta tuollaista säännöstä ei tarvittaisi, koska henkilötietolain säännösten mukaan rekisteriä käsittelevää muuta viranomaista kuin Ajoneuvohallintokeskusta ei voitaisi pitää rekisterinpitäjänä. Koska vain pieni osa ajoneuvoliikennerekisterin tiedoista on henkilötietoja, julkisuuslain soveltaminen henkilötietolain sijasta näihin tietoihin olisi mahdollista, ja näin voisi syntyä tulkintaongelmia siitä, kuka päättää rekisteritiedon luovuttamisesta. Julkisuuslain mukaan viranomaisen asiakirjan antamisesta päättää se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on, ellei toisin säädetä. Tulkintaongelmien välttämiseksi valiokunta ehdottaa hallituksen esityksessä olevaa säännöstä nyt kyseessä olevan pykälän 1 momenttiin.

14 §. Yksittäisten julkisten tietojen luovuttaminen. Valiokunta ehdottaa pykälään säännöstä siitä, että jokaisella on julkisuuslain 16 §:n 3 momentin estämättä oikeus saada pykälässä eriteltyt tiedot. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 16 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa. Jokainen voi näin saada tietoja ajoneuvon rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella rekisteriin talletetuista ajoneuvoista ja niiden verotuksesta, kiinnityksestä, ajoneuvon omistajan ja haltijan nimestä sekä osoite- ja yhteystiedoista. Edelleen tämä oikeus koskisi myös henkilötunnuk-

sen perusteella ajokorttiluokasta ja ajokortin myöntämisaikakohdasta pyydettyä tietoa.

Mainituista tiedoista annettaisiin kopio tai tuloste tai pyydetty tieto sähköisessä muodossa. Jo nyt tietoa luovutetaan mm. GSM- ja Internet-palveluina. Koska perustuslakivaliokunnan mukaan lailla säätämisen vaatimus koskee myös mahdollisuutta luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla, valiokunta ehdottaa nimenomaista säännöstä 2 momenttiin siitä, että tiedot voidaan lähettää teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

15 §. Julkisten tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa. Pykälän 1 momentti vastaa hallituksen esityksen 15 §:n 1 momentin 1—9 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa olisi säännös siitä, että luovutuksensaajan on ennen tietojen luovuttamista esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta. Momentissa säädettäisiin myös siitä, että luovutuksensaaja saa luovuttaa edelleen sähköisessä muodossa saamiaan tietoja ainoastaan laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Nämä säännökset ovat välttämättömiä myös sen takia, että viranomaisille voidaan myös luovuttaa 17 §:n mukaisesti salassapidettavaa tietoa.

16 §. Tietojen luovuttaminen edelleen. Valiokunta ehdottaa pykälään säännöstä siitä, mitä tietoja saa luovuttaa edelleen kolmannelle henkilölle ja millä edellytyksin. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 13 §:n 3 momenttia.

Pykälässä säädettäisiin pääsääntönä, että tiedot ei saa luovuttaa edelleen kolmannelle ilman asianomaista lupaa. Kielto koskee mm. autokaupan tilanteita, joissa pääsy rekisteriin on katsastusta suorittavilla tahoilla, autokaupoilla, vakuutuslalla ja rahoituslaitoksilla. Säännös vahvistaa jo 15 §:n 2 momentissa olevaa kieltoa luovuttaa edelleen sähköisessä muodossa saatua tietoa, mutta koskee sähköisesti saadun tiedon lisäksi myös muutoin saatua tietoa. Poikkeuksen pääsäännöstä muodostaa yksittäisluovutuksena saatu tieto, jonka edelleen luovutukselle ei siten olisi estettä. Säännöksellä ei pyritä rajoittamaan viranomaisilla jo nyt lain perusteella olevaa oi-

keutta tai velvollisuutta luovuttaa tieto edelleen. Tämän vuoksi viranomaisilla olisi aina oikeus tietojen edelleen luovuttamiseen, kun luovuttaminen perustuu lakiin, Suomea sitovaan kansainväliseen velvoitteeseen tai Euroopan yhteisön lainsäädäntöön.

17 §. Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen. Hallintovaliokunta on lausunnossaan arvostellut hallituksen esityksen salassapitosäännöksiä ja katsonut, että sääntely tältä osin on puutteellista eikä näytä täyttävän niitä tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimuksia, joita eduskunnan perustuslakivaliokunnan käytännössä on edellytetty. Hallintovaliokunta on esittänyt kyseisten puutteiden korjaamista kokoomalla määräykset salassa pidettävistä tiedoista ja niiden luovuttamisesta tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimukset täyttävään yhteen pykälään. Valiokunta ehdottaa siksi hallintovaliokunnan lausunnon mukaisesti uutta pykälää, jossa säädetään salassapidosta. Valiokunta toteaa, että salassapitoa koskevia säännöksiä arvioitaessa on syytä pitää mielessä, että rekisteriin merkitään ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten rikos- ynnä muita tietoja laajemmin kuin rikosrekisteriin. Tämän vuoksi on perusteltua säätää niiden tietojen salassapidosta erityislainsäädännössä. Valokuva ja nimikirjoitusnäyte säädetään tässä pykälässä salassa pidettäviksi, joten julkisuuslakia ei tarvitse tässä yhteydessä muuttaa, vaan pykälä täydentää näin julkisuuslain salassapitosäännöksiä.

Koska perustuslakivaliokunnan mukaan lailla säätämisen vaatimus koskee myös mahdollisuutta luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla, valiokunta ehdottaa nimenomaista säännöstä 3 momenttiin siitä, että tiedot saa toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa. Säännös on välttämätön, jotta 1 momentin 1—9 ja 11 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Momenttiin ehdotetaan myös säännöstä siitä, että luovutuksensaajan on ennen tietojen luovuttamista esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että hallituksen esityksen 14 §:ää, joka käsittelee arkaluonteisten tietojen ja henkilötunnuksen luovuttamista, ei esitetä toistettavaksi nyt kyseessä olevassa lakiehdotuksessa, koska sen sisältö löytyy sellaisenaan myös julkisuuslaista.

18 §. Tietojen luovuttaminen ulkomaille. Valiokunta ehdottaa säännöstä tietojen luovuttamisesta viranomaisille ja viranomaistehtävien suorittamista varten Euroopan talousalueen ulkopuolelle. Säännös vastaa hallituksen esityksen 15 §:n 1 momentin 10 kohtaa.

Koska perustuslakivaliokunnan mukaan lailla säätämisen vaatimus koskee myös mahdollisuutta luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla, valiokunta ehdottaa nimenomaista säännöstä 2 momenttiin siitä, että tiedot voidaan lähettää teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

19 §. Tietojen luovuttaminen muuhun käyttötarkoitukseen. Tietojen luovuttamista muuhun käyttötarkoitukseen käsittelevän pykälän 1 momentin 1—4 kohta vastaa hallituksen esityksen 16 §:n 1 momentin 3—6 kohtaa. Koska perustuslakivaliokunnan mukaan lailla säätämisen vaatimus koskee myös mahdollisuutta luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla, valiokunta ehdottaa nimenomaista säännöstä 2 momenttiin siitä, että 1 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan lähettää teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa. Pykälän 3 momentti vastaa hallituksen esityksen 16 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä ja 4 momentti hallituksen esityksen 16 §:n 3 ja 4 momenttia.

20 §. Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset. Valiokunta ehdottaa rekisterin käytön ja rekisteröidyn oikeuden turvaamisen selkeyden vuoksi säännöksiä henkilötietojen eri luovutusrajoituksista koottavaksi hallituksen esityksen tavoin

yhteen pykälään. Täten 20 § vastaa hallituksen esityksen 17 §:ää, jossa 3 momentin pykäläviittauksista on täsmennetty koskemaan lakiehdotuksen 11 §:ää.

5 luku. Erinäiset säännökset

21 §. Maksut. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 22 §:ää.

22 §. Rangaistussäännökset. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 23 §:ää, jossa 1 momentin pykäläviittauksista on täsmennetty koskemaan 17 §:ää.

23 §. Valtuussäännös. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 24 §:ää.

6 luku. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

24 §. Voimaantulo. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 25 §:ää, jonka mukaan laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Pykälän 1 momentin pykäläviittaukset on täsmennetty koskemaan 8 §:n 2 momenttia, 9 §:ää, 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 20 §:ää. Näitä säännöksiä sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2005.

25 §. Siirtymäsäännökset. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 26 §:ää, jossa 1 momentin pykäläviittauksia on täsmennetty koskemaan 20 §:ää.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta hallituksen esityksen pohjalta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset**Laki
ajoneuvoliikennerekisteristä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku**Yleiset säännökset****1 §*****Ajoneuvoliikennerekisteri ja sen käyttötarkoitus***

Valtakunnallista ajoneuvoliikennerekisteriä, jäljempänä rekisteri, pidetään liikenneturvallisuuden parantamiseksi, tieliikenteen aiheuttamien ympäristöhaittojen vähentämiseksi sekä tieliikenteen verotustehtävien ja autokiinnityksen hoitamiseksi. Rekisteriä pitää Ajoneuvohallintokeskus, jäljempänä rekisterinpitäjä.

Ajoneuvoliikennerekisteri on ajoneuvoista sekä niiden verotuksesta ja kiinnityksestä, ajoneuvoa kuljettavista, maakuljetusten turvallisuusneuvonantajista ja tieliikenteen valvontalaitteissa käytettävistä korteista pidettävä rekisteri.

Rekisterinpitäjä saa käyttää rekisteriä sille lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamisessa.

2 §***Suhde muuhun lainsäädäntöön***

Jollei tässä laissa toisin säädetä, rekisteriin kuuluvien tietojen salassapitoon ja niiden luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999).

2 luku**Rekisterin tietosisältö****3 §*****Rekisteröidyt***

Rekisteriin saa tallettaa tietoja luonnollisista henkilöistä ja oikeushenkilöistä, jotka ovat:

1) ajoneuvon omistajia tai haltijoita taikka joilla on ajoneuvon tilapäinen käyttöoikeus tai jotka ovat autokiinnityksen hakijoita tai auto-kiinnityslaissa (810/1972) tarkoitetun rahamääräisen kirjallisen sitoumuksen antajia tai ovat ottaneet sitoumuksen vastattavakseen taikka ovat sitoumuksen haltijoita;

2) hakenneet tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 mukaista kuljettaja-, korjaamo-, valvonta- tai yrityskorttia tai joilla on tällainen kortti.

Rekisteriin saa tallettaa lisäksi tietoja luonnollisista henkilöistä:

1) jotka ovat hakenneet ajokorttilupaa tai joilla on ajokorttilupa, ajokortti tai ajo-oikeus;

2) jotka ovat ilmoittautuneet ADR-ajolupakokeeseen tai joilla on ADR-ajolupa taikka jotka ovat ilmoittautuneet maakuljetusten turvallisuusneuvonantajan kokeeseen tai jotka ovat maakuljetusten turvallisuusneuvonantajia;

3) joiden epäillään syyllistyneen tai jotka ovat syyllistyneet sellaiseen rikokseen moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessaan, jolla on vaikutusta ajo-oikeuteen;

4) joilla on henkilöauton ammattiajolupa tai liikenneopettajalupa;

5) joilla on vammaisen pysäköintilupa.

4 §

Rekisteriin talletettavat perustiedot

Rekisteriin saa tallettaa perustietoina:

1) luonnollisista henkilöistä nimen, henkilötunnuksen taikka henkilötunnuksen puuttuessa tiedon syntymäajasta, tiedon syntymäkotikunnasta ja syntymävaltiosta, sekä muina perustietoina osoite- ja muun yhteystiedon, tiedon kotikunnasta, äidin- tai asiointikielestä ja henkilön kuolemasta samoin kuin tiedon siitä, että ajoneuvon omistaja tai haltija on luonnollinen henkilö; 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja sanotun pykälän 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista henkilöistä saa lisäksi tallettaa valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen;

2) oikeushenkilöistä yritys- ja yhteisötunnuksen, yhteystiedot sekä tiedon asiointikielestä.

5 §

Luonnollisista henkilöistä talletettavat muut tiedot

Luonnollisista henkilöistä saa perustietojen lisäksi tallettaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja:

1) ajokorttiluvan, ajokortin ja ajo-oikeuden myöntämisestä, lajista ja luokasta sekä muita vastaavia tietoja;

2) ADR-ajoluvan myöntämisestä ja vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajan tutkinnon lajista sekä muita vastaavia tietoja;

3) kuljettajaopetuksesta ja kuljettajantutkinnoista;

4) tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen mukaisten kuljettaja-, korjaamo-, valvonta- ja yrityskorttien myöntämisestä sekä muita vastaavia tietoja;

5) jäljempänä 20 §:ssä tarkoitettusta tietojen luovuttamisen rajoittamisesta;

6) henkilöauton ammattiajoluvan ja liikenneopettajaluvan myöntämisestä;

7) lakisääteisistä maksuista ja veroista sekä niiden suorittamisesta;

8) konkurssista, velkajärjestelystä tai yritys-saneerauksesta ja ajoneuvon ulosotosta;

9) ajoneuvon haltijan hallintaoikeuden laadusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Arkaluonteisten tietojen tallettaminen

Rekisteriin saa sen lisäksi, mitä 4 ja 5 §:ssä säädetään, tallettaa:

1) ajokorttiluvan hakijasta, ajo-oikeuden haltijasta sekä ajo-oikeutta vailla olevasta henkilöstä ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten hänen terveydentilaansa koskevat tarpeelliset tiedot;

2) tarpeelliset tiedot vammaisen pysäköintiluvasta, ajoneuvoveron vapautuksesta ja autoveron palautuksesta;

3) ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten moottorikäyttöistä tai hinattavaa ajoneuvoa kuljettaessa tehtyjä rikoksia, niistä seuranneita rangaistuksia ja hallinnollisia tai muita seuraamuksia koskevat tiedot sekä ajokieltoon määrittäminen, ajokorttiluvan tai ajokortin saamisen esteitä, ADR-ajoluvan ja muun luvan peruuttamista, ajo-oikeuden raukeamista ja varoituksen antamista sekä niiden perustana olevaa tekoa tai epäiltyä tekoa koskevat tiedot.

7 §

Rekisteriin talletettavat muut tiedot

Rekisteriin saa tallettaa sen käyttötarkoituksen edellyttämiä ajoneuvoon liittyviä tietoja seuraavasti:

1) tekniset tiedot ja yksilöintitiedot;

2) katsastus- ja hyväksyntätiedot sekä muita teknisiä tarkastuksia koskevat tiedot;

3) rekisteröintiin, vakuutuksiin, käyttötarkoitukseen ja tilapäiseen käyttöön liittyvät tiedot;

4) kiinnitystiedot;

5) verotus- ja ulosottotiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Rekisteritietojen korjaaminen

Ajoneuvoon liittyvien tietojen muutosoikeudesta säädetään ajoneuvolain (1090/2002) 95 §:ssä. Muutoin rekisterissä olevien tietojen korjaamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolain 29 §:ssä säädetään.

Virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja tiedon saa säilyttää viiden vuoden ajan virheen havaitsemisesta, jos se on tarpeen rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saa käyttää ainoastaan näiden oikeuksien turvaamisen tarkoituksessa.

9 §

Henkilötietojen poistaminen rekisteristä

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

1) tieliikennelain (267/1981) 75 §:n 1 momentissa tarkoitettuja rikoksia koskevat tiedot kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskeva päätös on saanut lainvoiman; yksittäistä rangaistusta koskevaa kymmenen vuotta rekisterissä ollutta tietoa ei kuitenkaan poisteta, jos henkilöstä on rekisterissä sellainen tieto, jota ei edellä sanotun nojalla vielä voida poistaa;

2) muita kuin 1 kohdassa tarkoitettuja rikoksia koskevat tiedot ja poliisin hallinnollisella päätöksellä määräämiä seuraamuksia koskevat tiedot, jos ne eivät liity 1 kohdassa tarkoitettuun rikokseen, viiden vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskeva päätös on saanut lainvoiman;

3) epäiltyä henkilöä koskevat rikostiedot, kun henkilö on lainvoimaisella päätöksellä vapautettu syytteestä tai kun syyteoikeus epäillystä rikoksesta on vanhentunut;

4) rekisteröidyn terveydentilaa koskevat tiedot viiden vuoden kuluttua niiden tallettamisesta;

5) rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitus kymmenen vuoden kuluttua ajo- tai muun kortin tilaamisesta;

6) myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvät tiedot viiden vuoden kuluttua kyseisen luvan tai kortin voimassaolon päättymisestä tai vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

Jos poliisi on 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tehnyt ajo-oikeutta tai ajolupaa koskevan hallinnollisen päätöksen, tiedot epäillystä rikoksesta poistetaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun päätös on saanut lainvoiman.

10 §

Ajoneuvoon liittyvien henkilötietojen poistaminen

Ajoneuvoon liittyvät henkilötiedot poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana ajoneuvo on poistettu rekisteristä lopullisesti.

3 luku

Rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeudet

11 §

Oikeus tietojen saantiin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada tietoja seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä tiedot henkilön nimestä, henkilötunnuksesta, osoitteesta, kotikunnasta, syntymäkotikunnasta, syntymävaltiosta, äidin- tai asiointikielestä ja henkilön kuolemasta sekä tiedot väestötietolain (507/1993) 25 §:n 4 momentissa tarkoitettua luovutusrajoituksesta;

2) Patentti- ja rekisterihallituksen ja Verohallituksen ylläpitämästä yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettut tiedot oikeushenkilöstä;

3) oikeushallinnolta tiedot moottorikäyttöistä tai hinattavaa ajoneuvoa kuljettaessa tehdyistä rikoksista ja niistä seuranneista ran-

gaistuksista ja muista seuraamuksista sekä tiedot maksukyvyttömyysmenettelyistä;

4) ulosottoviranomaiselta tiedot ajoneuvon ulosotosta;

5) poliisilta tieto moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon anastuksesta sekä ajo-oikeutta ja siihen liittyvää hakemusta, ajokorttilupaa, opetuslupaa, harjoituslupaa, liikenneopettajalupaa, henkilöauton ammattiajolupaa, vammaisen pysäköintilupaa, ajokortteja, ajokorttiluvan tai ajokortin saamisen esteitä, ajokieltoja ja niiden perusteita, ADR-ajoluvan peruuttamista, ajo-oikeuteen sekä ajokorttilupaan ja muihin lupiin liittyviä hallinnollisia seuraamuksia koskevat tiedot sekä tässä mainittujen ajokorttien ja lupien luovuttamista ja haltuunottoa koskevat tiedot;

6) puolustusvoimilta tiedot puolustusvoimien ajokorteista;

7) tullilaitokselta sen myöntämää ajoneuvon siirtolupaa ja luvan aikana voimassa olevaa liikennevakuutusta koskevat tiedot;

8) lääninhallitukselta liikennelupatiedot ja autokoululupatiedot.

Tiedot toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

12 §

Oikeus tietojen saantiin muilta kuin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada muilta kuin viranomaisilta tietoja seuraavasti:

1) ajoneuvon valmistajalta tai maahantuojalta ajoneuvojen hyväksyntätietoja ja kuluttajan-suojalain (38/1978) nojalla säädettyjä tietoja polttoaineen kulutuksesta ja hiilidioksidipäästöistä;

2) liikennevakuutuskeskukselta ja liikennevakuutusyhtiöltä ryhmäliikennevakuutusta, liikennevakuutuksen maksun laiminlyöntiä sekä ajoneuvon seisona-aikaa koskevat tiedot;

3) kuljettajantutkintojen vastaanottajalta kuljettajaopetusta, kuljettajaopetuksen valvontaa, kuljettajantutkintoa ja muita kokeita sekä tutkintotodistusta ja ajokorttia ja niiden luovuttamis-

ta samoin kuin ADR-ajolupaa ja -ajolupakoetta koskevat tiedot;

4) katsastuksen suorittajalta ja sopimusrekisteröijältä katsastus- ja rekisteröintitehtäviä koskevia tietoja;

5) tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen mukaisten kuljettaja-, korjaamo-, valvonta- ja yrityskorttien käsittelijältä näitä kortteja koskevia tietoja;

6) ajokortin valmistajalta ajokortin valmistamiseen ja toimittamiseen liittyviä tietoja.

Tiedot toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

4 luku

Tietojen julkisuus ja niiden luovuttaminen

13 §

Tietojen luovuttamisen yleiset edellytykset

Tietojen luovuttamisesta päättää rekisterinpitäjä. (Poist.)

Tietoa ei saa luovuttaa, jos luovuttamisen voidaan perustellusta syystä epäillä vaarantavan rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta. Muiden kuin yksittäin luovutettavien tietojen ja tilastotietojen tallettamiseen luovutussensaajan tietojärjestelmään vaaditaan rekisterinpitäjän lupa.

14 §

Yksittäisten julkisten tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, jokaisella on oikeus yksittäisluovutuksena saada tieto tai kopio rekisteriin talletetuista julkisista tiedoista seuraavasti:

1) ajoneuvon rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella rekisteriin talletetuista ajoneuvoista ja niiden verotuksesta, kiinnityksestä, ajoneuvon omistajan ja haltijan nimestä sekä osoite- ja yhteystiedoista;

2) henkilötunnuksen perusteella ajokorttiluokasta ja ajokortin myöntämisajankohdasta.

Tiedot voidaan lähettää myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

15 §

Julkisten tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa

Rekisteriin talletettuja henkilötietoja ja muita tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti:

1) viranomaisille laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi;

2) liikennevakuutuskeskukselle liikennevakuutuslain (279/1959) mukaisen hyvikkeen määräämistä, liikennevakuutuksen ja korvausjärjestelmän hoitamista sekä tieliikenteen onnettomuusrekisterin ylläpitoa varten ja liikennevakuutusyhtiöille ja Valtiokonttorille liikennevakuutuksen ja korvausjärjestelmän hoitamista varten;

3) liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnille liikenneonnettomuuksien tutkintaa varten;

4) katsastuksen suorittajalle laissa tai sen nojalla säädettyjä ajoneuvoihin liittyviä katsastustehtäviä varten;

5) sopimusrekisteröijälle laissa säädettyjä ajoneuvoihin liittyviä rekisteröintitehtäviä varten;

6) kuljettajantutkinnon vastaanottajalle laissa tai sen nojalla säädettyjä kuljettajantutkintotehtäviä, kuljettajaopetuksen valvonta- ja ajokorttitehtäviä, ADR-ajolupa- ja -ajolupakoeasioita sekä ADR-ajolupakoulutuksen valvontaa varten;

7) tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijöille korttien käsittelyä varten;

8) Ahvenanmaan maakunnan tai Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen liittyneen valtion, jäljempänä ETA-valtio, rekisteriviranomaisille ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröintitehtävien, valvontatoimien ja luovuttamiseen liittyvien toimenpiteiden suorittamiseksi Ahvenanmaan maakunnassa ja kyseisissä valtioissa;

9) ETA- valtion viranomaisille, Euroopan yhteisöjen komissiolle ja kansainvälisissä sopi-

muksissa tarkoitetuille viranomaisille yhteisön lainsäädännöstä tai Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden hoitamista varten.

10) (poist.)

Luovutuksensaajan on ennen tietojen luovuttamista esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta. Luovutuksensaaja saa luovuttaa edelleen sähköisessä muodossa saamiaan tietoja ainoastaan laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

16 §

Tietojen edelleen luovuttaminen

Tietoja ei saa luovuttaa edelleen kolmannelle ilman asianmukaista lupaa. Tämä kielto ei koske yksittäin luovutettua tietoa. Viranomaisilla on oikeus tietojen edelleen luovuttamiseen, jos luovuttaminen perustuu lakiin, Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteeseen tai Euroopan yhteisön lainsäädäntöön. Poliisilla on lisäksi oikeus luovuttaa edelleen tietoja ajo-oikeudesta, ajokorteista, moottorikäyttöistä tai hinnattavaa ajoneuvoa kuljettaessa tehdyksi epäillyistä tai tehdyistä rikoksista, ajokielloista ja ajoneuvoista toisen valtion poliisi- ja oikeusviranomaisille sekä kansainvälistä rikostorjuntaa suorittaville viranomaisjärjestöille.

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Edellä 6 §:ssä tarkoitetut arkaluonteiset tiedot sekä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte on pidettävä salassa, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 28 §:stä muuta johdu.

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

1) poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle ja syyttäjälle rikoksen selvittämistä ja syytteen esittämistä varten;

2) poliisille ja puolustusvoimille ajokorttiasioiden käsittelyä varten;

3) tuomioistuimelle ajo-oikeuteen liittyvien asioiden käsittelyä varten;

4) liikenteen valvontaa suorittaville viranomaisille;

5) pysäköinnin valvontaa suorittavalle viranomaiselle tiedon vammaisen pysäköintiluvasta;

6) liikennelupaviranomaiselle tehtyä rikosta ja siitä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot liikennelupa-asioiden käsittelyä varten;

7) autokoululupaviranomaiselle tehtyä rikosta ja siitä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot autokoululupa-asioiden käsittelyä varten;

8) kuljettajantutkinnon vastaanottajalle valokuvan henkilön tunnistamista varten, tietoja henkilön terveydentilasta tutkinnon suorittamista varten, tiedon ajokiellosta ajokokemuksen tarkistamista ja ADR-ajoluvan luovuttamista varten sekä tiedon ajokortin saamisen esteestä;

9) tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsitteilyä varten;

10) liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnalle liikenneonnettomuuksien tutkintaa varten tarpeelliset tiedot;

11) Ahvenanmaan maakunnan ja toisen ETA-valtion ajoneuvojen tai ajokorttien rekisteröintitehtäviä hoitavalle tai niihin liittyviä valvontatehtäviä hoitavalle viranomaiselle ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröintitehtävien, valvontatoimien ja luovuttamiseen liittyvien toimenpiteiden suorittamiseksi tarpeelliset tiedot.

Tiedot saa 1 momentin 1—9 ja 11 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Luovutuksensaajan on ennen tietojen luovuttamista esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

18 §

Tietojen luovuttaminen ulkomaille

Rekisterinpitäjä saa perustellusta syystä luovuttaa yksittäisluovutuksena rekisteristä tietoja viranomaisille ja viranomaistehtävien suorittamista varten Euroopan talousalueen ulkopuolel-

le, jos henkilötietolain 22, 22 a tai 23 §:ssä tietojen luovuttamiselle asetetut edellytykset täyttyvät.

Tiedot voidaan lähettää myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

19 §

Tietojen luovuttaminen muuhun käyttötarkoitukseen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteristä saa luovuttaa tietoja:

1) luonnollisen henkilön nimestä ja osoitteesta tai muista yhteystiedoista mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun;

2) asiakasrekisterin yhteystietojen ja ajoneuvon tietojen päivittämiseen;

3) tilastointia, historiallista tai tieteellistä tutkimusta ja siihen verrattavaa muuta tutkimusta varten, jos henkilötietolaissa näihin tarkoituksiin säädetty edellytykset täyttyvät, ja tilastotietoja;

4) muihin rekisterinpitäjän hyväksymiin taroituksiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut tiedot voidaan lähettää myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

Luonnollisen henkilön tietojen luovuttaminen 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan perusteella on sallittua ainoastaan, jos toiminta, johon tietoja pyydetään luovutettavaksi, liittyy liikenneturvallisuuteen, ajoneuvoihin, ajoneuvoliikenteeseen tai sen aiheuttamiin ympäristöhaittoihin taikka ajoneuvon kuljettamiseen.

Henkilötietojen otantaperusteena tietoja mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin ja muuhun osoite- ja tietopalveluun luovutettaessa saa käyttää henkilön osoitetta tai muuta yhteystietoa, kotikuntaa, ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ajokorttiluokkaa ja sen myöntämisajankohtaa ja ajoneuvoon liittyvää tietoa sekä lisäksi yhtä henkilöön liittyvää tunnistetietoa. Ajoneuvoon liittyvistä tiedoista

otantaperusteena säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilöllä on sen lisäksi, mitä henkilötietolain 30 §:ssä säädetään, oikeus kieltää osoite- ja muiden yhteystietojensa luovuttaminen osoitepalveluna muuhun kuin viranomaisen, liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnan, katsastuksen suorittajan, kuljettajantutkinnon vastaanottajan tai sopimusrekisteröijän käyttöön tai muuhun laissa säädettyyn käyttöön.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, rekisterinpitäjä voi kirjallisesta pyynnöstä päättää, ettei häntä koskevia henkilötietoja saa luovuttaa rekisteristä muille kuin viranomaisille. Tämä päätös voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta. Rajoituksen voimassaoloa voidaan jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Siirrettäessä 11 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu, väestötietojärjestelmään talletettu luovutusrajoitus rekisteriin luovutusrajoitus tulee laajentaa vastaamaan 2 momentissa tarkoitettuja tietoja.

Henkilön nimen saa 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja liikennevakuutuskeskukselle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Luovutuksensaajalle on ilmoitettava luovutusrajoituksesta, kun luovutusrajoituksen alainen tieto luovutetaan, sekä ilmoitettava tietojen käyttöä ja suojausta koskevat rajoitukset.

5 luku

Erinäiset säännökset

21 §

Maksut

Ajoneuvoliikennerekisterin tietopalveluista peritään maksut valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

22 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus 17 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Rangaistus rekisteriin kohdistuvasta tietomurrosta säädetään rikoslain 38 luvun 8 §:ssä ja rekisteriin kohdistuvasta henkilörekisteririkoksesta mainitun luvun 9 §:ssä sekä henkilörekisteririkkomuksesta henkilötietolain 48 §:n 2 momentissa.

23 §

Valtuussäännös

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään rekisterin tietoja käsittelevien velvollisuudesta ilmoittaa rekisterin tiedoissa havaitsemiaan puutteista rekisterinpitäjälle.

6 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2004. Lain 8 §:n 2 momenttia, 9 §:ää,

14 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 20 §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005.

Tällä lailla kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annettu laki (819/1989) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen lukuun ottamatta 6 §:n 3 momenttia sekä 6 a ja 16 §:ää, jotka kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2005.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

25 §

Siirtymäsäännökset

Kun 20 §:n soveltaminen alkaa, tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain 16 §:n 1 momentin nojalla tietojärjestelmään talletetut luovutusrajoitukset laajenevat koskemaan osoitepalvelua ja lain 16 §:n 2 momentin nojalla tietojärjestelmään talletetut luovutusrajoitukset

muuttuvat tämän lain 20 §:n 2 momentin mukaisiksi.

Jos muussa lainsäädännössä viitataan tieliikenteen tietojärjestelmästä annettuun lakiin tai sen säännöksiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia tai sen vastaavia säännöksiä.

Jos muussa lainsäädännössä viitataan tieliikenteen tietojärjestelmään tai sen rekistereihin, viittauksen on katsottava tarkoittavan ajoneuvo-liikennerekisteriä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat luvat tieliikenteen tietojärjestelmän tietojen käytöstä ovat voimassa vuoden 2004 loppuun saakka. Näihin lupiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevia säännöksiä.

Rekisterinpitäjän on saatettava ajoneuvoliikennerekisteri tämän lain mukaiseksi vuoden 2005 loppuun mennessä.

Helsingissä 23 päivänä tammikuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Erkki Pulliainen /vihr
vpj. Annika Lapintie /vas
jäs. Klaus Bremer /r
Jyri Häkämies /kok
Erkki Kanerva /sd
Saara Karhu /sd
Marjukka Karttunen /kok
Risto Kuisma /sd
Eero Lämsä /kesk

Raimo Mähönen /sd
Tero Mölsä /kesk
Ismo Seivästö /kd
Timo Seppälä /kok
Harry Wallin /sd
Lasse Virén /kok
Raimo Vistbacka /ps
vjäs. Kari Myllyniemi /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.